

УДК 342.951:347.214(477)

Говоров Валерій Станіславович

*кандидат юридичних наук, доцент
кафедри правоохоронної діяльності
Харківського національного університету
внутрішніх справ*

ORCID: 0000-0001-8021-775X

<https://doi.org/10.25313/3083-7774-2026-5-24>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА МАЙНО, ВТРАЧЕНЕ ВНАСЛІДОК БОЙОВИХ ДІЙ

Анотація. Вступ. В даній статті досліджено адміністративно-правові проблеми підтвердження права власності на майно, яке було втрачене чи знищене внаслідок бойових дій в Україні під час повномасштабного вторгнення. Здійснено аналіз особливостей адміністративних процедур, як варто здійснити застосування встановлення та підтвердження права власності на майно під час дії правового режиму воєнного стану, а також нормативно-правового регулювання, що регламентує порядок фіксації, обліку та підтвердження фактів такої втрати чи знищення майна.

Мета. Метою роботи є дослідження основних проблемах, пов'язаних з відсутністю правовстановлюючих документів, неможливістю доступу до державних реєстрів, знищенням архівів, тимчасовою окупацією окремих територій, а також зумовленою необхідністю використання альтернативних засобів доказування права власності на нерухоме майно.

Матеріали і методи. Дослідження базується на аналізі наукових досліджень проблем підтвердження права власності на майно, в тому числі й втраченого внаслідок бойових дій та положень відповідної нормативної бази. Методологічну основу складають загальнонаукові та спеціальні методи: порівняльно-правовий та метод аналізу.

Результати. В ході дослідження здійснено аналіз повноважень органів публічної влади, до компетенції яких відноситься встановлення юридично значущих фактів, взаємодії адміністративних та судових механізмів захисту права власності, в тому числі ролі цифрових державних реєстрів та електронних сервісів застосування забезпечення ефективності відповідних процедур. Також увага приділена необхідності удосконалення адміністративно-правових механізмів підтвердження права власності на нерухоме майно шляхом викладення ширшого переліку допустимих доказів, узагальнення адміністративних процедур, забезпечення міжвідомчої інформаційної взаємодії та нормативного закріплення спеціальних процедур для тих осіб, які втратили правовстановлюючі документи на нерухоме внаслідок збройної агресії проти України.

Перспективи. Подальші наукові дослідження будуть слугувати своєрідним фундаментом для законодавчого врегулювання тверджень, що ефективність функціонування механізмів, які підтверджують права власності на нерухоме майно, яке втрачене чи знищене внаслідок бойових дій, є самостійною необхідною передумовою застосування реалізації конституційних гарантій громадян держави на право власності, рушійною силою застосування забезпечення доступу до механізмів компенсації завданої шкоди та відновлення порушених майнових прав громадян.

Ключові слова: адміністративно-правове забезпечення, підтвердження права власності, нерухоме майно, майно, втрачене внаслідок бойових дій, адміністративна процедура, державні реєстри, захист майнових прав.

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Постановка проблеми. За весь час повномасштабної збройної агресії проти України здійснено безпрецедентні руйнування житлового фонду, об'єктів житлової нерухомості, транспортних засобів, іншого рухомого та нерухомого майна громадян держави. Велика кількість власників нерухомого майна втратила не лише належне майно, але й первинні правовстановлюючі документи, що посвідчують право власності, обмежено доступ до державних реєстрів, архівних матеріалів через їх знищення або можливість отримати затребувані адміністративні послуги, що зумовлено тимчасовою окупацією окремих територій, активністю бойових дій чи вимушеним переміщенням.

За таких обставин потреба в підтвердженні права власності на нерухоме майно набуває своєрідного особливого значення, оскільки є необхідною передумовою, щоб реалізувати права особи на відшкодування завданої шкоди, отримання державних компенсацій, відновлення втрачених документів, захисту майнових прав та здійснення інших юридично значущих дій. Національне законодавство України хоча й визначає окремі механізми, на підставі яких можливо підтвердити право власності на нерухоме майно та фіксацію самого факту пошкодження чи знищення майна, проте не забезпечує комплексне адміністративно-правове регулювання випадків втрати правовстановлюючих документів або неможливості їх отримання внаслідок бойових дій.

Особливу актуальність набувають питання визначення належної адміністративної процедури підтвердження права власності на нерухоме майно, що було знищено або пошкоджено внаслідок військової агресії, допустимості використання альтернативних доказів, взаємодія органів публічної влади та державних реєстрів, співвідношення адміністративного й судового порядків встановлення юридично значущих фактів. Наявні прогалини у національному правовому регулюванні, неоднорідна адміністративна практика та необхідність забезпечення ефективного захисту права власності на нерухоме майно в умовах правового режиму воєнного стану зумовлюють потребу в комплексному науковому дослідженні зазначеної проблематики.

На нашу думку, у сфері адміністративного підтвердження права власності на нерухоме майно, що було знищене внаслідок бойових дій, доцільно сформулювати самостійний адміністративно-правовий принцип презумпції достатності сукупності взаємопов'язаних доказів. Його сутність полягає в тому, що за відсутності можливості подання первинного правовстановлюючого документа компетентний орган повинен виходити не з презумпції відсутності права власності, а з оцінки всієї сукупності доступних доказів, які підтверджують виникнення, існування та належність майна конкретній особі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підтвердження права власності на майно, яке знищено чи пошкоджено внаслідок воєнних дій в Україні, на даний момент перебуває в епіцентрі дискусій серед науковців, зокрема зазначені питання досліджували Климосьюк А., Лутковська-Бабич А., Малафєєв А. А., Мамедова С. М., Падун Р. В., Притика Ю. Д., Ратушна Б., Ровінська В. В., Самойленко Г. В., Спасибо-Фатєєва І. В., Чабан О.

Постановка завдання. Необхідно здійснити комплексний аналіз адміністративно-правової проблематики підтвердження права власності на нерухоме майно, яке було втрачене або знищене внаслідок бойових дій, виявлення недоліків чинного нормативно-правового регулювання та пропозиції щодо вдосконалення відповідних адміністративних процедур, які спрямовані на забезпечення ефективного захисту майнових прав громадян держави.

Виклад основного матеріалу. Право власності, в тому числі на нерухоме майно, є одним із основних прав громадян, а тому порушення прав власності на нерухоме майно в умовах правового режиму воєнного стану потребує ефективного правового захисту. Відшкодування майнової шкоди за своєю правовою природою має на меті відновлення порушеного майнового становища потерпілої особи або, як альтернатива, надання особі справедливої компенсації за втрачене чи знищене майно внаслідок бойових дій. На нашу думку у випадку, якщо шкода завдана воєнними діями, то реалізація захисту цього права ускладнюється внаслідок особливого правового характеру такої шкоди, її масовості, складності доказування та визначення розміру збитків, окреме місце в цьому механізмі посідає проблема фактичного виконання рішень про відшкодування завданої шкоди, стягнення компенсації за завдану шкоду через проблематику підтвердження права власності на знищене чи пошкоджене майно.

На даний час існують нормативно-правові акти, які визначають умови, підстави та порядок відшкодування збитків, що завдані пошкодженням або знищенням майна громадян, але між собою породжують певну колізію та створюють труднощі в правозастосуванні.

Зокрема, Мамедова С. М. та Ровінська В. В. зазначають, що механізм відшкодування містить ряд питань, які можуть не лише гальмувати процес надання постраждалій фізичній особі фінансової допомоги, але і обмежити її в отриманні за знищений чи пошкоджений об'єкт житлової нерухомості фізичній особі, яка постраждала від війни в Україні. Заявники повинні будуть подати відомості, що ідентифікують їхню особу, а також докази, що підтверджують настання збитків, втрату чи шкоду, про які йдеться, та іншу необхідну інформацію, передбачену формою заяви. Наприклад, якщо заява стосується майна, заявники повинні будуть довести, що вони є законними власниками відповідного майна [1, с. 181].

Законодавство не містить конкретного переліку матеріалів та документів, що підтверджують право власності на знищене майно внаслідок бойових дій, що нашу думку, є суттєвою прогалиною в національному законодавстві.

Зокрема, Самойленко Г.В. та Малафеев А.А. підкреслюють, що здебільшого особам зруйнованого житла на тимчасово окупованій території чи в так званій «сірій» зоні відмовляли через брак доказів. Адже наявні фото чи відео-докази піддавалися сумніву через неможливість їх перевірки на місці [2, с. 103].

Зі своєї сторони Климосюк А. та Лутковська-Бабич А. звернули увагу на таку поширену проблему, яка активно обговорюється, як труднощі доступу до електронних сервісів. Мова йде про самотніх людей похилого віку, які проживають поблизу територій ведення активних бойових дій, мають обмежений доступ до інтернету, люди з порушеннями зору, слуху та порушенням інтелектуального розвитку [3, с. 39].

На нашу думку заслуговує на належну увагу саме визнання права власності на майно, що було знищено внаслідок бойових дій. Спасибо-Фатеева І.В. пропонує визнання права власності, як спосіб захисту, розглядати в широкому та вузькому значенні. У першому випадку охоплюється будь-яке визнання права, включаючи як власне визнання, так і встановлення права, тоді в другому йдеться лише про встановлення права, тобто про встановлювальні домагання в чистому вигляді. На законодавчому рівні розмежування визнання права в широкому і вузькому значенні зазвичай не проводиться, що чітко проглядається на прикладі визнання права власності [4, с. 510].

Притика Ю.Д. притримується думки, що визнання права застосовується в разі суперечки між суб'єктами цивільних прав щодо наявності чи відсутності правовідносин, наявності чи відсутності цивільних прав і обов'язків, що відбиває сутність визнання права [5, с. 29].

За твердженням Падун Р.В. під поняттям «визнання права» розуміється судовий спосіб захисту цивільних прав та інтересів, який обов'язково потребує відображення в судовому рішенні, що підтверджує наявність існуючого суб'єктивного права, яке не визнають інші учасники (учасник) цивільних правовідносин [6, с. 3]. Водночас за твердженнями Ратушної Б. та Чабан О. саме реєстрація у відповідних реєстрах є підтвердженням наявності у власника права власності, а видача документів що засвідчують право власності є наслідком такої дії [7, с. 137].

Законодавець фактично регламентує окремі адміністративні процедури підтвердження пошкодження чи знищення майна, однак залишає поза увагою питання підтвердження самого права власності у випадках втрати документів.

Проблематика підтвердження права власності на майно, втрачене внаслідок бойових дій полягає в тому, що на нормативно-правовому рівні постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 2023 року № 624 «Деякі питання забезпечення функціонування Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» затверджено лише перелік та обсяг відомостей (інформації) щодо об'єктів Реєстру пошкодженого та знищеного майна, однак в даній постанові не розкрито, яким документами має підтверджувати право власності на нерухоме майно, яке знищено, якщо, наприклад, право власності на таке майно було набуто до 2012 року, інформація про нього відсутня в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, а первинні правовстановлюючі документи знищені разом із таким майном, архіви також знищені [8].

Водночас доцільно було б підкреслити, що в умовах сьогодення — повномасштабного вторгнення та ведення активних бойових дій традиційні підходи, за якими єдиним належним підтвердженням права власності на нерухоме майно, в тому числі й знищене, виступає певний правовстановлюючий документ або запис у відповідному державному реєстрі, є недостатніми. Адже масовість знищення документів, архівів з документами та тимчасова недоступність до державних інформаційних ресурсів обумовлюють, що на законодавчому рівні варто закріпити принципи допустимості альтернативних доказів права власності на знищене нерухоме майно. Це свого роду означає, що право власності на таке знищене майно має підтверджуватися не лише окремим правовстановлюючим документом, але й сукупністю взаємопов'язаних доказів, оцінених за критеріями належності, достатності, допустимості та достовірності.

Не слід забувати та лишати поза увагою той факт, що активні бойові дії призводять до знищення документів, повного чи часткового пошкодження або повної чи часткової втрати архівних фондів, обмежується доступ до державних інформаційних ресурсів, а сама окупація, в тому числі й тимчасова, окремих територій та інші наслідки бойових дій тягнуть за собою об'єктивно унеможливлення подання окремих документів, які за звичайних умов визнаються достатнім підтвердженням права власності на нерухоме майно.

На нашу думку, підтвердження права власності слід розглядати як самостійну адміністративну процедуру, що має власний предмет, суб'єктний склад, докази, строки, критерії оцінки доказів та юридичний результат.

Тому за таких обставин підтвердження права власності на знищене нерухоме майно має здійснюватися на підставі не одного в своєму роді письмового ізольованого доказу, а це має бути сукупність взаємопов'язаних доказів, що у своїй пов'язаній єдності формують цілісну систему відомостей щодо виникнення, існування та належності відповідного нерухомого майна конкретній особі. Тому саме при такому підході підтвердження права власності на знищене нерухоме майно буде відповідати загальним принципам доказування та забезпечить баланс між необхідністю захисту права власності на нерухоме майно і вимогами правової визначеності.

Адміністративна процедура підтвердження права власності повинна ґрунтуватися також на принципах добросовісності заявника, офіційного з'ясування всіх обставин, презумпції достатності сукупності доказів,

цифрової верифікації інформації, пріоритету захисту права власності, які зараз не імплементовані в національне законодавство.

На нашу думку під сукупністю доказів слід розуміти саме комплекс правостановлюючих документів, відомостей з державних реєстрів, електронних даних, технічну документацію, архівні матеріали, акти, видані органами державної влади та органами місцевого самоврядування, фінансові документи, відео- та фотоматеріали, висновки експертів, результати супутникового моніторингу, показання свідків та інші фактичних даних, що у своєму взаємному зв'язку будуть підтверджувати юридичні факти належності об'єкта нерухомого майна певному власникові до моменту його пошкодження або знищення.

Водночас за таких обставин кожний окремий доказ не обов'язково має бути достатнім задля підтвердження права власності на нерухоме майно. Його істинного доказове значення має бути оцінено виключно у системному взаємозв'язку поряд з іншими доказами відповідно до об'єктивних критеріїв належності, допустимості, достатності та достовірності.

За своєю правовою природою критерій належності означає, що доказ має безпосередньо стосуватися об'єкта нерухомого майна, особи самого власника або юридичних фактів, пов'язаних із набуттям, здійсненням чи припиненням права власності. Для прикладу, технічний паспорт, архівна інвентаризаційна справа, довідки з бюро технічної інвентаризації, рішення органу місцевого самоврядування, яким присвоювались адреси чи документи щодо підключення інженерних мереж можуть слугувати підтвердженням існування конкретного об'єкта нерухомого майна та його зв'язок із визначеною особою.

Під критеріями допустимості варто розуміти, що доказ отримано законним способом, а його використання не суперечитиме вимогам законодавства. В умовах правового режиму воєнного стану поняття допустимості має тлумачитися розширено з урахуванням об'єктивної неможливості подання окремих правостановлюючих документів. Таким чином поряд із традиційними документами допустимими можуть визнаватися документи в електронному вигляді, їх цифрові копії, відомості з державних інформаційних систем, матеріали дистанційного супутникового зондування Землі, фото- та відеоматеріали із встановленими локаційними даними, а також інші альтернативні джерела інформації, здатні підтвердити існування права власності на нерухоме майно.

Застосування критерію достовірності означає, що відомості, які містяться у доказах, є достовірно правдивими, несуперечливими та підтверджуються іншими належними джерелами інформації. Достовірність встановлюють шляхом зіставлення різних доказів між собою. Для прикладу, якщо дані Державного реєстру речових прав, технічні паспорти, архівні матеріали бюро технічної інвентаризації, документи, що підтверджують сплату податків на нерухоме майно та фотоматеріали містять однакові та ідентифікуючі відомості щодо місцезнаходження, характеристик і власника об'єкта нерухомого майна, та це має істотно підвищувати рівень достовірності всієї доказової сукупності.

Відповідно при застосуванні критерію достатності має дослідитись наявна сукупність доказів, що дасть можливість сформулювати обґрунтований висновок про належність конкретного об'єкта нерухомого майна визначеній особі без зайвої необхідності отримання інших документів, які були втрачені чи знищені внаслідок бойових дій. Достатність не завжди означає кількісне накопичення доказів, воно характеризує їхню взаємну узгодженість, логічний зв'язок та здатність у своїй сукупності підтверджувати юридично значущі обставини.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином в умовах правового режиму воєнного стану при підтвердженні права власності на нерухоме майно, що знищене або пошкоджене внаслідок бойових дій, органам публічної влади варто уникати надмірно формалізму при визначенні права власності на таке майно, яке виходить за межі суто доказового питання, та зумовлене відсутністю адміністративно-правової моделі, яка б комплексно регламентувала діяльність органів публічної влади щодо встановлення юридично значущого факту належності майна конкретній особі.

В свою чергу відсутність окремого правостановлюючого документа не повинна автоматично унеможливити підтвердження права власності, адже існуючий комплекс належних, допустимих, достовірних і достатніх доказів сам по собі дозволяє встановити факт належності знищеного об'єкта нерухомого майна конкретному громадянину з необхідним рівнем правової визначеності.

Тому вважаємо, що предметом удосконалення повинні стати не окремі вимоги до доказів, а адміністративно-правовий механізм підтвердження права власності як цілісна система взаємопов'язаних процедур, принципів, цифрових інструментів та гарантій захисту прав особи, а закріплення такого підходу на законодавчому рівні буде сприяти забезпеченню конституційних гарантій права власності громадян, які втратили своє майно внаслідок бойових дій, або таке майно було пошкоджено внаслідок бойових дій, сприятиме підвищенню ефективності адміністративних процедур та реалізації права постраждалих осіб на компенсацію майнової шкоди, завданої бойовими діями.

В подальшому буде необхідно дослідити окремі елементи відповідної процедури, які в сукупності забезпечують їх системну взаємодію, що свого роду зумовлює неоднакову адміністративну практику, надмірний формалізм під час оцінки доказів при реалізації майнових прав громадян.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Мамедова С.М., Ровінська В.В. Проблемні аспекти компетенції за пошкоджені та знищені внаслідок збройної агресії об'єкти нерухомого майна. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 181–184. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-4/41>
2. Самойленко Г.В., Малафеев А.А. Відшкодування шкоди, завданої житлу громадян України внаслідок збройної агресії РФ. Електронне наукове видання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 101–105. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-11/20>
3. Климосюк А., Лутковська-Бабич А. Компенсації за житло зруйноване чи пошкоджене внаслідок російсько-української війни (національний і міжнародний виміри). *Національна платформа стійкості та згуртованості*. Київ, березень 2025. 60 с. URL: <https://izi.institute/media/analysts/pdf/2025/06/06/UKR> (дата звернення: 30.03.2026).
4. Спасибо-Фатеева И.В. Право власності: способи захисту крізь призму судової практики : монографія. Харків : ЕКУС, 2023. 616 с.
5. Притика Ю.Д. Проблеми захисту цивільних прав та інтересів у третейському суді : монографія. Київ : Видав. Дім «Ін Юре», 2006. 220 с.
6. Падун Р.В. Визнання права як спосіб захисту цивільних прав та інтересів: автореф. дис...к.ю.н.:12.00.03. Київ, 2014. 18 с.
7. Ратушна Б.П., Чабан О.М. Визнання права власності як спосіб захисту цивільних прав. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2021. Вип. 5(17). С. 132–138.
8. Деякі питання забезпечення функціонування Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 червня 2023 № 624. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/624-2023%D0%BF?find=1&text=2012#Text> (дата звернення: 30.03.2026).

References

1. Mamedova, S.M., & Rovinska, V.V. (2024). Problematic aspects of jurisdiction regarding real estate properties damaged or destroyed as a result of armed aggression. *Legal Scientific Electronic Journal*, (4), 181–184. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-4/41>
2. Samoilenko, H.V., & Malafeiev, A.A. (2024). Compensation for damage caused to the housing of Ukrainian citizens as a result of the armed aggression of the Russian Federation. *Legal Scientific Electronic Journal*, (11), 101–105. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-11/20>
3. Klymosiuk, A., & Lutkovska-Babych, A. (2025, March). *Compensation for housing destroyed or damaged as a result of the Russo-Ukrainian War (national and international dimensions)*. National Platform for Resilience and Cohesion. <https://izi.institute/media/analysts/pdf/2025/06/06/UKR>
4. Spasibo-Fatieieva, I.V. (2023). *Right of ownership: Methods of protection through the prism of judicial practice*. EKUS.
5. Prytyka, Yu.D. (2006). *Problems of protecting civil rights and interests in arbitration courts*. In Yure Publishing House.
6. Padun, R.V. (2014). *Recognition of a right as a method of protecting civil rights and interests* [Author's abstract of dissertation, Kyiv].
7. Ratushna, B.P., & Chaban, O.M. (n.d.). Recognition of the right of ownership as a method of protecting civil rights and interests. *Expert: Paradigms of Legal Sciences and Public Administration*, 5(17), 132–138.
8. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023, June 13). *Certain issues regarding the operation of the State Register of Property Damaged and Destroyed as a Result of Hostilities, Terrorist Acts, and Sabotage Caused by the Armed Aggression of the Russian Federation against Ukraine* (Resolution No. 624). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/624-2023>

Дата першого надходження статті до видання: 29.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.05.2026

Дата публікації: 31.05.2026

Hovorov Valerii*Candidate of Legal Sciences, Associate
Professor of the**Department of Law Enforcement Activity
Kharkiv National University of Internal
Affairs*

ADMINISTRATIVE AND LEGAL ISSUES REGARDING THE CONFIRMATION OF PROPERTY RIGHTS TO PROPERTY LOST AS A RESULT OF HOSTILITIES

Summary. *Introduction.* This article examines the administrative and legal issues surrounding the verification of property ownership rights for assets lost or destroyed due to hostilities in Ukraine during the full-scale invasion. It analyzes the administrative procedures required to establish and confirm ownership rights under the legal regime of martial law, as well as the regulatory framework governing the documentation, recording, and verification of such property loss or destruction.

Objective. The objective of this study is to examine the key issues associated with the absence of title documents, the inability to access state registers, the destruction of archives, and the temporary occupation of certain territories, as well as the resulting need to use alternative means of proving ownership of real estate.

Materials and methods. The study is based on an analysis of research regarding the confirmation of property ownership rights – including for property lost due to hostilities – and the provisions of the relevant regulatory framework. The methodological basis comprises general scientific and specialized methods: the comparative legal method and the method of analysis.

Results. The study analyzed the powers of public authorities responsible for establishing legally significant facts and the interaction between administrative and judicial mechanisms for the protection of property rights, including the role of digital state registers and electronic services in ensuring the effectiveness of the relevant procedures. Attention is also paid to the need to improve administrative-legal mechanisms for confirming ownership rights to real estate by setting out a broader list of admissible evidence, streamlining administrative procedures, ensuring interagency information exchange, and establishing specific procedures for individuals who have lost title documents to real estate as a result of armed aggression against Ukraine.

Future prospects. Further research will serve as a foundation for the legislative regulation of the premise that the effective functioning of mechanisms confirming ownership rights to real estate lost or destroyed due to hostilities is an essential prerequisite for upholding citizens' constitutional property rights, as well as a driving force in ensuring access to compensation for damages and the restoration of violated property rights.

Key words: administrative and legal support, confirmation of property rights, real estate, property lost as a result of hostilities, administrative procedure, state registers, protection of property rights.